

Rozdział I
INTEGRACJA

INTEGRACJA: *gry i zabawy na zapoznanie się, budujące empatię, zamykające i otwierające pracę w grupie, na rozgrzewkę przed trudniejszymi ćwiczeniami.*

Ćwiczenia integracyjne są zawsze dobre na rozgrzewkę zwłaszcza wtedy, gdy klasa czy grupa się jeszcze nie zna. Nawet w klasie, która jest ze sobą od roku lub dwóch lat, może występować sporo uprzedzeń.

Osoby najmniej popularne są na ogół najmniej znane. Nie mają szans ani możliwości zaistnienia w grupie, nie są zapraszane do rozmowy, na spotkania. Tak naprawdę mało o nich wiemy. Z kolei trudni uczniowie mają szansę pokazać się od innej strony i zaskoczyć pozytywnie nawet wychowawcę. Każdy zostaje lepiej wysłuchany i zrozumiany.

Konwencjonalne metody nauczania nie są w stanie spowodować, że grupa przypadkowo dobranych dzieci stanie się spójna. Ważna jest przynależność do grupy, w której czujemy się akceptowani i szanujemy innych. Dopiero wtedy przestajemy koncentrować się na rywalizacji i całą energię kierujemy na osiągnięcie celu grupowego. Tak też dzieje się z dziećmi i młodzieżą.

Zintegrowana grupa bawi się i pracuje nawet nad trudnymi zagadnieniami.

Kiedy integrujemy grupę, staje się ona silniejsza, chętniej przeciwstawi się na przykład niesprawiedliwości. Każdy z uczniów będzie się czuł bardzo bezpiecznie, przez co będzie w sposób otwarty wyrażał swoje potrzeby, emocje i postawy. To może budzić lęk u dorosłych.

W zabawach i ćwiczeniach tego typu prawie każdy chce być aktywny i zrobić coś atrakcyjnego. Nauka szkolna zakłada pewną pasywność, odtwarzanie i podporządkowanie. Rzadko lub prawie nigdy dzieci nie odpowiadają na pytania dla siebie interesujące. Gry i zabawy pozwalają aktywnie uczestniczyć. Sami uczestnicy stwarzają pewne sytuacje, szukają odpowiedzi, zadają pytania. Stąd duża motywacja i chęć udziału w tego typu zajęciach.

Bardzo często po zabawach i ćwiczeniach jest czas na podsumowanie i wyciągnięcie wniosków. Dzieci i młodzież wręcz domagają się zakończenia.

Często pytają: *Po co to robiliśmy? Co się stanie z naszymi rysunkami, wypowiedziami, pomysłami?*

Mogą nauczyć się strategii, które bardziej prowadzą do celu i są nastawione na sukces. Jeśli chcę mieć przyjaciela, to może bardziej opłaca mi się powstrzymać od złośliwych opinii pod jego adresem, może postaram się być lepszym słuchaczem, kiedy do mnie mówi.

W fazie podsumowania prowadzący powinien skłonić do refleksji, zachęcić do dzielenia się swoim doświadczeniem zdobytym podczas ćwiczenia, pomóc w rozumieniu doświadczeń i tego, co się zdarzyło podczas zajęć, zachęcać do wykorzystania tych doświadczeń w życiu codziennym. Cel ten realizujemy głównie przez swobodne rozmowy lub odpowiadanie przez wszystkich członków grupy na jedno pytanie ułatwiające refleksję i sformułowanie myśli dotyczących przed chwilą zakończonego ćwiczenia.

ĆWICZENIE: Co lubimy, czego nie znosimy

Cel: lepsze poznanie

Wielkość grupy: duża grupa podzielona na małe zespoły

Przybory, pomoce: papier, przybory do pisania (potrzebne będą kartka papieru na grupę, przybory do pisania dla każdej osoby)

Przebieg: Podziel klasę lub grupę na zespoły czteroosobowe. Najlepiej losowo lub przez odliczanie staraj się trochę pomieszać uczestników. Każdy zespół siada przy swojej kartce. Poproś, żeby zapisać na kartce/lub narysować to, co wszyscy uczestnicy danego zespołu lubią. Mogą to być zajęcia, przedmioty szkolne, ulubione potrawy, napoje, owoce książki, gry komputerowe, sposób spędzania wolnego czasu, sport, muzyka, filmy, programy telewizyjne, strój itd. Aby to zrobić, trzeba rozmawiać, dopytywać się, uzgadniać. Następnie poproś o odczytanie kartek przez jedną osobę wybraną z każdej grupy.

Podsumowanie:

Zapytaj uczestników

- co ich zaskoczyło,
- czy zadanie było przyjemne.

Następnie przejdź do zadania drugiego, poproś o napisanie lub narysowanie, czego nie lubią członkowie danej grupy. Nie komentuj wypowiedzi uczestników.

Ciekawostka: badania pokazują, że lubimy ludzi, którzy lubią te same rzeczy, co my, skupiając się na podobieństwach, powodujemy zbliżenie się osób.

ĆWICZENIE: Znajdź kogoś, kto ...

Cel: lepsze poznanie

Wielkość grupy: powyżej 10 osób

Przybory, pomoce: wydrukowane kartki (na następnej stronie znajdują się kartki do odbicia, dla uczestników zabawy), potrzebne będą przybory do pisania, klasa lub sala, w której jest trochę miejsca do chodzenia

Przebieg: Rozdaj kartki i poproś o jak najszybsze wypełnienie rubryk. Należy wpisać imię i nazwisko osoby, która spełnia te warunki. Trzeba jak najszybciej wypełnić wszystkie rubryki.

Na przykład: *lubi pizzę hawajską* (wzór kartki na następnej stronie)

Aby zdobyć potrzebne informacje, wszyscy uczestnicy muszą chodzić po sali, zadawać pytania. W mniejszych grupach zachodzi niebezpieczeństwo, że jedna osoba przeczyta pytania i wszyscy będą dawali odpowiedzi. Ale nawet wtedy uczestnicy zbiorą więcej informacji na swój temat.

Podsumowanie:

Zapytaj:

1. Czy podobała się zabawa?
2. Co trzeba było robić, aby jak najszybciej odnaleźć osobę?
3. Czy ktoś dokonał jakiegoś odkrycia lub był zaskoczony podczas tej zabawy?

Znajdź kogoś, kto:

Lubi pizzę hawajską

Lubi horrory

Chodzi po górach

Zna język hiszpański

Lubi komiksy

Skleja modele

Dobrze jeździ na nartach

Słucha jazzu

Słucha muzyki poważnej

Słucha rocka

Ćwiczy sztuki walki

Należy do chóru

Umie żeglować

Tańczy salsę

Ma młodszego rodzeństwo

Ma starszego rodzeństwo

ĆWICZENIE: Ustaw się, podziel się

Cel: Integracja grupy

Wielkość grupy: od 6 osób

Przybory, pomoce: niepotrzebne

Przebieg: Proszysz, aby grupa ustawiła się od najwyższej osoby do najniższej. Następnie mają podzielić się na mniejsze grupy ze względu na:

- rozmiar buta, wszystkie osoby w małej grupie muszą mieć ten sam rozmiar buta,
- kolor włosów: np. blondyni i blondynki w lewym koncie sali, bruneci i brunetki przy oknie, szatyni i szatynki na środku,
- kolor oczu,
- strój: spodnie–spódnice i sukienki,
- ulubiony przedmiot do wyboru, np. matematyka, polski, biologia, wf.

Podsumowanie:

Zapytaj, jak się podobała zabawa?

Odwołaj się do tego, co się zdarzyło w trakcie.

Powiedz coś na temat podobieństw i różnic.

ĆWICZENIE: Czyja to kartka?

Cel: wzajemne poznanie, integracja grupy

Wielkość grupy: powyżej 8 osób

Przybory, pomoce: kartki z pytaniami, przybory do pisania

Przebieg: Rozdajesz uczestnikom karki i prosisz o wypełnienie. Kartek nie podpisujemy. Każdy musi uważać, żeby sąsiedzi nie widzieli, co pisze. Następnie zbierasz kartki, mieszasz i rozdajesz losowo. Trzeba sprawdzić, czy ktoś nie dostał swojej kartki.

Zabawa polega na tym, aby jak najszybciej odszukać osobę, która napisała kartkę. Po odnalezieniu zwracamy kartkę.

Zachęcaj do aktywności: do chodzenia i zadawania pytań.

Zwróć uwagę na osoby, które nie wiedzą, jak się do tego zadania zabrać.

Zabawa niesie dużo energii, można zaobserwować strategie, jakie stosują ludzie w celu uzyskania informacji.

Podsumowanie:

1. Jak się bawiliście?
2. Czy były jakieś zaskoczenia?
3. Co trzeba było zrobić, żeby szybko odnaleźć właściciela kartki?

Czyja to kartka?

Jakiej muzyki słucham

Mój ulubiony zespół

Mój ulubiony film/program

Moja ulubiona książka/prasa

Co lubię jeść

Ulubiony strój

Ulubiony sposób spędzania wolnego czasu